

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

(FRAs : FRAUD RISK-ASSESSMENTS)

สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผลยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในด้านการป้องกันการทุจริตมีเป้าหมายให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมของบุคลากรภาครัฐ รวมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัวและละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่มีวิสัยทัศน์คือ “ ประเทศไทยใสสะอาดไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand) ซึ่งยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก เป็นการมุ่งเน้นการพัฒนากลไกและกระบวนการด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อลดโอกาสการทุจริตหรือทำให้การทุจริตเกิดยากขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น โดยอาศัยทั้งการกำหนดกลไกด้านกฎหมาย กลไกทางการบริหารและกลไกอื่น ๆ ตลอดจนเสริมสร้างการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้มีธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบมีวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต คือ ให้มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากรใช้ดุลยพินิจ โดยสุจริตภายใต้กรอบธรรมาภิบาลและการกำกับกิจการที่ได้อย่างแท้จริง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคือยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ และ ยุทธศาสตร์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกระทรวงวัฒนธรรม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) กำหนดเป้าประสงค์ให้ส่วนราชการในสังกัดได้รับการประเมินระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) ไม่น้อยกว่า ๘๐ คะแนน และประชาชนมีความเชื่อมั่นว่าเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติราชการอย่างซื่อสัตย์สุจริต

จากยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดังกล่าวมีเป้าประสงค์สำคัญเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม ปลอดจากการทุจริต และคำนึงถึงบทบาทของทุกภาคส่วนให้เข้ามา มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกัน เฝ้าระวัง ต่อต้าน และปราบปรามการทุจริตทุกรูปแบบอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมาตรฐานความโปร่งใสเทียบเท่าสากลกลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักบริหาร สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ มีบทบาทหน้าที่ในด้าน

การศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล สภาพปัญหา เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในส่วนราชการรวมทั้งติดตามประเมินผลการดำเนินงานของส่วนราชการในสังกัดจึงได้ประเมินความเสี่ยงการทุจริต (FRAs: FRAUD RISK-ASSESSMENTS) ของสำนักงานสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ขึ้น เพื่อกำหนดเป็นมาตรการสำคัญในการป้องกันการทุจริตและการบริหารงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ใช้เป็นกลไกในการดำเนินการกำกับ ติดตาม และการประเมินผลด้านการป้องกันการทุจริตในประเด็น ๑) การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ๒) การใช้ธรรมาภิบาลและ ๓) ผลประโยชน์

ทั้บซ้อนและการรับสินบน เป็นการดำเนินงานที่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่จะช่วยสนับสนุนต่อการยกระดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการตามแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ด้านการป้องปรามและการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบกรอบการดำเนินการเพื่อวางระบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงกำหนดกิจกรรม/การดำเนินการตามมาตรการป้องกันการทุจริตของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
๒. เพื่อใช้เป็นกลไกในการดำเนินการกำกับติดตามและการประเมินผลด้านการป้องกันการทุจริตของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

นิยาม

การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ หมายถึง การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ระเบียบสำนักรัฐมนตรีว่าด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และการเปิดเผยข้อมูลในระบบ e Government Procurement (e-GP)

การใช้ธราขการ หมายถึง การกำกับดูแลและการสอบทานการใช้ธราขการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยธราขการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีอย่างเคร่งครัด

ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง (Conflict of Interest) องค์กรสากลคือ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) นิยามว่าเป็นความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์สาธารณะที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ดังนี้

ผลประโยชน์ทับซ้อนมี ๓ ประเภทคือ

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (Actual) มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์สาธารณะเกิดขึ้น

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (Perceived & Apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็นว่ามี แต่จริง ๆ อาจไม่มีก็ได้ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริงข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียง แต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้น แต่ต้องทำให้คนอื่น ๆ รับรู้และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (Potential) ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบันอาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

หน้าที่ทับซ้อน (Conflict of Duty) หรือผลประโยชน์เบียดเบียนกัน (Competing Interest) มี ๒ ประเภท

- ประเภทแรก เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่ง

- ประเภทที่สอง เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่งบทบาทและการทำบทบาทหน้าที่ในหน่วยงานหนึ่งนั้นทำให้ได้ข้อมูลภายในบางอย่างที่อาจนำมาใช้เป็นประโยชน์แก่การทำบทบาทหน้าที่ให้แก่อีกหน่วยงานหนึ่งได้ผลเสียคือถ้านำข้อมูลมาใช้ก็อาจเกิดการประทุมิชอบหรือความลำเอียงอคติต่อคนบางกลุ่ม

ควรถือว่าหน้าที่ทับซ้อนเป็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนด้วยเพราะว่ามีหลักการจัดการแบบเดียวกันนั้น คือ การตัดสินใจทำหน้าที่ต้องเป็นกลางและกลไกการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนก็สามารถนำมาจัดการกับหน้าที่ทับซ้อนได้

ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน รูปแบบพฤติกรรมและการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนมี ๒ ลักษณะดังนี้

๑) การรับของขวัญหรือรับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) คือ การรับของขวัญและความสะดวกสบายที่เกินความเหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลในการปฏิบัติงานในหน้าที่ การรับของขวัญมีได้หลายรูปแบบ เช่น การลดราคาของที่ซื้อ การเลี้ยงอาหารอย่างฟุ่มเฟือย ตลอดจนการให้ความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ให้เอนเอียงหรือเป็นไปในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้ของขวัญนั้น

๒) การหาประโยชน์ให้ตนเอง (Self-Dealing) คือ การหาประโยชน์ให้กับตนเองครอบครัวหรือพวกพ้องจากตำแหน่งหน้าที่เป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อตนเอง

๓) การทำงานหลังเกษียณ (Post-Employment) คือ การไปทำงานหลังออกจากงานเดิมโดยใช้ความรู้ประสบการณ์หรืออิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งมารับงานหรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง

๔) การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) คือการเป็นที่ปรึกษาและการจ้างงานให้แก่ตนเองรวมถึงการใช้ตำแหน่งสถานภาพการทำงานสาธารณะในการเข้าไปเป็นนายจ้างของภาคเอกชนหรือเป็นเจ้าของเองนอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้เวลาและเครื่องมือของรัฐในการทำงานพิเศษภายนอกที่ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานด้วย

๕) การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) คือการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรู้เห็นในข้อมูลลับของทางราชการหรือนำข้อมูลไปเปิดเผยเพื่อรับสิ่งตอบแทนที่เป็นประโยชน์ในรูปของเงินหรือประโยชน์อื่น ๆ หรือนำข้อมูลไปเปิดเผยให้แก่ญาติหรือพวกพ้องในการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้น

๖) การใช้สมบัติของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using Employer, Property for Private advantage) การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นของส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐและทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์

๗) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling) คือ การใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อเรียกผลตอบแทนหรือประโยชน์ต่อพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ ตัวอย่างเช่น

การรับสินบน หมายถึง เจ้าพนักงานของรัฐรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือเป็นการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างหนึ่งลักษณะจงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือประวิงเวลาการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่

ค่าอำนวยความสะดวก (Facilitation Payments) เป็นค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างไม่เป็นทางการ และเป็นการให้เพียงเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการตามกระบวนการ หรือเป็นการกระตุ้นให้ดำเนินการรวดเร็วขึ้น ดังนั้น การรับค่าอำนวยความสะดวกจึงมีความเสี่ยงสูงที่จะกลายเป็นการรับสินบน

ค่ารับรอง (Hospitality) และของขวัญ (Gifts) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานหรือบุคคลเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือในบางโอกาสถือเป็นการแสดงออกของมารยาททางหรือในบางโอกาสถือเป็นการแสดงออกของมารยาททาง สังคม ถือเป็นการรับสินบนหากเพื่อการจูงใจเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ ปัจจัยที่ทำให้เกิดขึ้นได้ เช่น เจตนา มูลค่า ช่วงเวลา

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง การพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นรวมถึงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กรในประเด็นการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุการใช้ราชการและผลประโยชน์ทับซ้อนและการรับสินบน

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง กระบวนการในการคัดเลือกกระบวนการงานจากภารกิจที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตนำไปสู่การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตใช้เป็นกลไกในการดำเนินงานการกำกับติดตามและการประเมินผลด้านการป้องกันการทุจริตของสำนักงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

บทที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมา เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็น

ส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๒ กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักบริหาร สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ได้ใช้มาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) และองค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรม การกำกับ ติดตาม และประเมินผล (Monitoring Activities) ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของ สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร_ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัตินอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดซ้ำอีก

Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสู่เสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้จะทำ ไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่อง

ประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุม ภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตาม ทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงวัฒนธรรมได้กำหนดขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็น ๒ ด้าน ๓ งานดังนี้

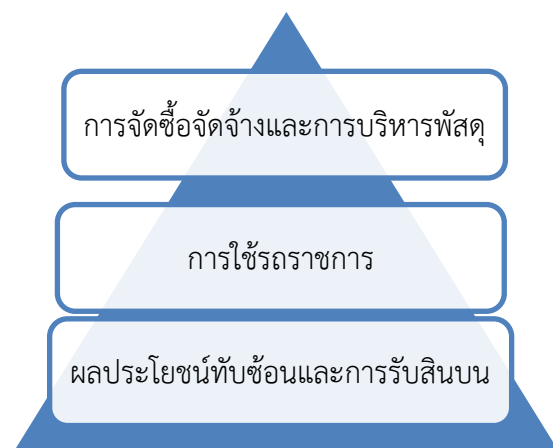
ด้านที่ ๑ การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๑.๑ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

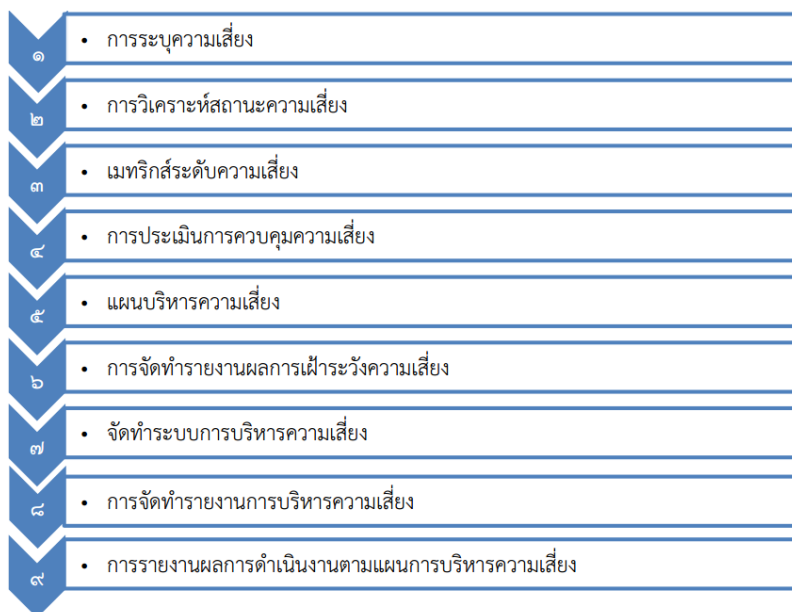
๑.๒ การใช้ราชการ

ด้านที่ ๒ ผลประโยชน์ทับซ้อนและการรับสินบน

การรับของขวัญ / รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

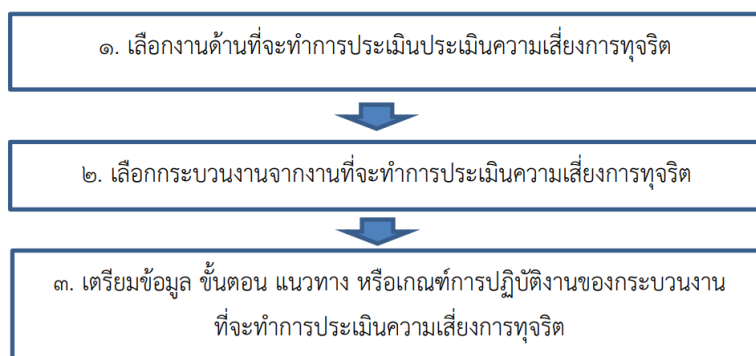

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมได้คัดเลือกกระบวนการจากภารกิจในแต่ละประเภทที่จะทำการประเมินโดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและจัดเตรียมข้อมูลขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือแนวทางหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตตามขั้นตอนดังนี้

งานด้านที่จะทำการประเมิน ประเมินความเสี่ยงการทุจริต	กระบวนการจากงานที่จะทำการ ประเมินความเสี่ยงการทุจริต	ขั้นตอน แนวทาง หรือเกณฑ์การ ปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๑. การใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ	๑. การจัดซื้อจัดจ้างและการ บริหารพัสดุ	๑. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่มี ความรู้ความสามารถในเรื่องที่ตรวจรับ ๒. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจ ความถูกต้องและครบถ้วนตามข้อตกลง ๓. เจ้าหน้าที่พัสดุและคณะกรรมการ จัดซื้อจัดจ้างรับรองตนเอง (Declare) ทุกครั้งว่า “ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและ ส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนอราคา/ ผู้รับจ้าง” ๔. ผู้บังคับบัญชากำกับดูแลกระบวนการ จัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด
	๒. การใช้ราชการ	๑. ตรวจสอบการขออนุมัติใช้ราชการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๒. การจัดทำรายงานสรุปผลการ ตรวจสอบระยะทางและสถานที่ขอใช้ร าชการ
๒. ผลประโยชน์ทับซ้อนและ การรับสินบน	๑. การรับของขวัญ/รับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	๑. ปฏิบัติตามนโยบายงดรับของขวัญ (No Gift Policy) ๒. ไม่เรียก รับ หรือยอมรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้กระทำ การ/ไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ ความ รับผิดชอบ หรือประวิงเวลาการกระทำ อันชอบด้วยหน้าที่ ๓. ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการกระทำที่ เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพราะมี อคติ

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียด ขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของ กระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงโดย อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริต และคำนึงถึงความเสี่ยงใน ภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมิน ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
๑	การใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ ๑.๑ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุปัญหา / พฤติกรรม๑) ไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ตรวจรับพัสดุเป็น กรรมการตรวจรับพัสดุและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุไม่ได้ตรวจเช็คพัสดุจริงหรือตรวจรับไม่ครบถ้วนตามรายการ / รายละเอียดของ TOR เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้รับจ้างหรือประวิงเวลาเพื่อเรียกรับผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง ๒) ขาดข้อมูลการรับรองตนเองว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนองานในแต่ละครั้งของเจ้าหน้าที่พัสดุและคณะกรรมการจัดซื้อจัด	√	
	๑.๒ การใช้รถราชการ ปัญหา / พฤติกรรม ๑) การใช้รถราชการไม่เป็นไปตามระเบียบและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ๒) ขาดการจัดทำรายงานสรุปผลการตรวจสอบระยะทางและสถานที่ขอใช้รถราชการ	√	

๒	ผลประโยชน์ทับซ้อนและการรับสินบน การรับของขวัญ / รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ๑) การไม่ปฏิบัติตามนโยบายงดรับของขวัญ (No Gift Policy)		√
	๒) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ๓) การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการกระทำที่เป็นคุณหรือเป็นโทษ แก่บุคคลใดเพราะมีอคติ ปัญหา / พฤติกรรม ข้าราชการพนักงานราชการลูกจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวง วัฒนธรรมเรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สิน		√

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำโอกาส / ความเสี่ยงการทุจริตมาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส / ความเสี่ยงการทุจริตออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจร

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจรมีรายละเอียดดังนี้

- **สถานะสีเขียว** : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- **สถานะสีเหลือง** : ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- **สถานะสีส้ม** : ความเสี่ยงระดับสูงเป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- **สถานะสีแดง** : ความเสี่ยงระดับสูงมากเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจนไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	การใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ ๑.๑ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) ไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ตรวจรับพัสดุ เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุและคณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ ไม่ได้ตรวจเช็คพัสดุจริง หรือตรวจรับ ไม่ครบถ้วนตามรายการ/รายละเอียดของ TOR เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้รับจ้าง หรือประวิงเวลาเพื่อ เรียกรับผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง ๒) ขาดข้อมูลการรับรองตนเองว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนองานในแต่ละครั้ง ของเจ้าหน้าที่พัสดุและคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง		✓		
	๑.๒ การใช้รถราชการ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) การใช้รถราชการไม่เป็นไปตามระเบียบและมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ๒) ขาดการจัดทำรายงานสรุปผลการตรวจสอบ ระยะทางและสถานที่ขอใช้รถราชการ		✓		
๒	ผลประโยชน์ทับซ้อนและการรับสินบน การรับของขวัญ/รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ๑) การไม่ปฏิบัติตามนโยบายงดรับของขวัญ (No Gift Policy) ๒) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ๓) การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการกระทำที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพราะมื่อคติ ปัญหา/พฤติกรรม ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรเรียก รับหรือยอมรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด (เช่น ของขวัญ/ของที่ ระลึก การรับรอง การอำนวยความสะดวก ทรัพย์สิน ต่าง ๆ) สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจูงใจให้กระทำการ/ไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือประวิงเวลาการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่			✓	

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการ เฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรม หรือขั้นตอนนั้น เป็น MUST หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการ ป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น เป็น SHOULD หมายถึงมีความจำเป็นต่ำ ในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาวศึเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือกระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (Risk level matrix)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของ การเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	การใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ ๑.๑ การจัดซื้อจัดจ้างและการ บริหารพัสดุ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) ไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ ตรวจรับ พัสดุเป็นกรรมการตรวจรับ พัสดุและ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ไม่ได้ตรวจเช็คพัสดุ จริง หรือตรวจรับ ไม่ครบถ้วนตามรายการ/ รายละเอียด ของ TOR เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อ ผู้รับจ้าง หรือประวิงเวลาเพื่อเรียกรับ ผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง ๒) ขาดข้อมูลการรับรองตนเองว่าไม่มีส่วน เกี่ยวข้องและส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนอ งานในแต่ละครั้งของ เจ้าหน้าที่พัสดุและ คณะกรรมการ จัดซื้อจัดจ้าง		๓			๓		๙
	๑.๒ การใช้รถราชการ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) การใช้รถราชการไม่เป็นไปตาม ระเบียบและ มติคณะรัฐมนตรีที่ เกี่ยวข้อง ๒) ขาดการจัดทำ รายงานสรุปผลการ ตรวจสอบระยะทางและ สถานที่ขอใช้ รถราชการ		๒			๓		๖

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง ๓ ๒ ๑	ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ ๓ ๒ ๑	ค่าความเสี่ยง รวม จำเป็น x รุนแรง
๒	ผลประโยชน์ทับซ้อนและการ รับสินบน การรับของขวัญ/รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ๑) การไม่ปฏิบัติตามนโยบายงดรับ ของขวัญ (No Gift Policy) ๒) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นใด ๓) การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการ กระทำที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ บุคคลใด เพราะ มีอคติ ปัญหา/พฤติกรรม ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เรียก รับหรือ ยอมรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด (เช่น ของขวัญ/ของที่ระลึก การรับรอง การ อำนวยความสะดวก ทรัพย์สินต่าง ๆ) สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจูงใจให้ กระทำการ/ไม่กระทำการที่ขัดต่อ หน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือประวิง เวลาการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่	๒	๓	๖

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง
		MUST	SHOULD
		ค่าควรเป็น ๓ หรือ ๒	ค่าควรเป็น ๑
๑	การใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ๑.๑ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) ไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ตรวจ รับพัสดุเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุและ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ไม่ได้ตรวจเช็ค พัสดุจริง หรือตรวจรับไม่ครบถ้วนตาม รายการ/รายละเอียดของ TOR เพื่อเอื้อ ประโยชน์ต่อ ผู้รับจ้าง หรือประวิงเวลาเพื่อเรียกรับ ผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง ๒) ขาดข้อมูลการรับรองตนเองว่าไม่มีส่วน เกี่ยวข้องและส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนองานในแต่ละครั้งของเจ้าหน้าที่พัสดุ และคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง	๓	
	๑.๒ การใช้รถราชการ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) การใช้รถราชการไม่เป็นไปตามระเบียบ และมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ๒) ขาดการจัดทำรายงานสรุปผล การตรวจสอบระยะทาง และสถานที่ขอใช้รถ ราชการ	๒	
๒	ผลประโยชน์ทับซ้อนและการรับสินบน การรับของขวัญ/รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ๑) การไม่ปฏิบัติตามนโยบายงดรับ ของขวัญ (No Gift Policy) ๒) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ๓) การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการกระทำ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพราะมี อคติ ปัญหา/พฤติกรรม ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรเรียก รับหรือยอมรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด (เช่น ของขวัญ/ของที่ ระลึก การรับรอง การ	๒	

	อำนวยความสะดวก ทรัพย์สิน ต่าง ๆ) สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจูงใจให้กระทำการ/ไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ ความ รับผิดชอบ หรือประวิงเวลาการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่		
--	--	--	--

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐหรือเอกชน		X	
ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial			X
ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User			X
ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process		X	
กระทบด้านการเรียนรู้ องค์กรความรู้ Learning & Growth	X		

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ขั้นตอนที่ ๔ นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น x รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการ ควบคุมการทุจริต ว่ามีระดับ การควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง เผื่อระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มี รายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรแต่ยอมรับได้ มี ความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึง ผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน และยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปาน กลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
๑. การใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ๑.๑ การจัดซื้อจัดจ้างและการ บริหารพัสดุ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) ไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ ตรวจสอบพัสดุเป็น กรรมการตรวจสอบ พักและคณะกรรมการตรวจสอบ พัก ไม่ได้ตรวจสอบเช็คพัสดุจริง หรือ ตรวจสอบไม่ครบถ้วนตาม รายการ/ รายละเอียดของ TOR เพื่อเอื้อ ประโยชน์ต่อ ผู้รับ จ้าง หรือประวิงเวลาเพื่อเรียก รับผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง ๒) ขาดข้อมูลการรับรองตนเองว่าไม่ มีส่วนเกี่ยวข้องและส่วน ได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนองานในแต่ละครั้ง ของเจ้าหน้าที่ พักและ คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
๑.๒ การใช้รถราชการ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) การใช้รถราชการไม่เป็นไปตาม ระเบียบและมติ คณะรัฐมนตรีที่ เกี่ยวข้อง ๒) ขาดการจัดทำรายงานสรุปผล การตรวจสอบระยะทาง และสถานที่ ขอใช้รถราชการ	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
๒. ผลประโยชน์ทับซ้อนและ การรับสินบน การรับของขวัญ/ รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ๑) การไม่ปฏิบัติตามนโยบายด รับของขวัญ (No Gift Policy) ๒) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
๓) การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการกระทำ ที่เป็นคุณหรือเป็น โทษแก่บุคคลใดเพราะมี อคติ ปัญหา/พฤติกรรม ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานกองทุน ฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรเรียก รับหรือยอมรับ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด (เช่น ของขวัญ/ของที่ ระลึก การ รับรอง การอำนวยความสะดวก ทรัพย์สิน ต่าง ๆ) สำหรับ ตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจูงใจให้กระทำการ/ไม่กระทำการที่ขัด ต่อหน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือประวิงเวลาการกระทำอัน ชอบด้วยหน้าที่	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง

ตารางที่ ๔ นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น x รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยง เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่า ความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยง อยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment) ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	๑. การใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ๑.๑ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) ไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ตรวจรับพัสดุ เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุและคณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ ไม่ได้ตรวจเช็คพัสดุจริง หรือตรวจ รับไม่ครบถ้วนตามรายการ/รายละเอียดของ TOR เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้รับจ้าง หรือประวิงเวลาเพื่อ เรียกรับผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง ๒) ขาดข้อมูลการรับรองตนเองว่าไม่มีส่วน เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนองานใน แต่ละครั้งของเจ้าหน้าที่พัสดุและคณะกรรมการ จัดซื้อจัดจ้าง	๑. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่ตรวจรับ ๒. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุดูตรวจความ ถูกต้องและครบถ้วนตามข้อตกลง ๓. เจ้าหน้าที่พัสดุและคณะกรรมการจัดซื้อจัด จ้างรับรองตนเอง (Declare) ทุกครั้งว่า “ไม่มี ส่วนเกี่ยวข้องและส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนอ ราคา/ผู้รับจ้าง” ๔. ผู้บังคับบัญชากำกับดูแลกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างอย่างเคร่งครัด
	๑.๒ การใช้ราชการ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) การใช้ราชการไม่เป็นไปตามระเบียบและมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ๒) ขาดการจัดทำรายงานสรุปผลการตรวจสอบ ระยะทาง และสถานที่ขอใช้ราชการ	๑. ตรวจสอบการขออนุมัติใช้ราชการให้ เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๒. การจัดทำรายงานสรุปผลการตรวจสอบ ระยะทางและสถานที่ขอใช้ราชการ

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๒	๒. ผลประโยชน์ทับซ้อนและ การรับสินบน การรับของขวัญ/รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ๑) การไม่ปฏิบัติตามนโยบายดริบของขวัญ (No Gift Policy) ๒) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ๓) การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการกระทำ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพราะมี อคติ ปัญหา/พฤติกรรม	๑. ปฏิบัติตามนโยบายดริบของขวัญ (No Gift Policy) ๒. ไม่เรียก รับ หรือยอมรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด เพื่อจงใจให้กระทำการ/ไม่ กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือ ประวิงเวลาการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่ ๓. ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการกระทำที่เป็นคุณ หรือเป็น

ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานกองทุน ฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรเรียก รับหรือยอมรับ ททรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด (เช่น ของขวัญ/ของที่ ระลึก การ รับรอง การอำนวยความสะดวก ททรัพย์สิน ต่าง ๆ) สำหรับ ตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจูงใจให้กระทำการ/ไม่กระทำการที่ ขัดต่อหน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือประวิงเวลาการกระทำ อันชอบด้วยหน้าที่	โทษแก่บุคคลใดเพราะมือคด
--	-------------------------

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับ ความรุนแรงความเสี่ยงที่
อยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาจัดทำแผนบริหาร ความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตต่อไป

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรม ตามแผนบริหารความเสี่ยง
ของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผล การป้องกันหรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมาก
น้อยเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง

ตารางที่ ๒ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกัน การทุจริต	โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๒	๑. การใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ ๑.๑ การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ ๑) แต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบพัสดุที่มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องที่ ตรวจสอบ ๒) คณะกรรมการตรวจสอบ พิจารณาความถูกต้อง และครบถ้วนตามข้อตกลง ๓) เจ้าหน้าที่พัสดุและ คณะกรรมการจัดซื้อจัด จ้างรับรองตนเอง (Declare) ทุกครั้งว่า “ไม่ มีส่วนเกี่ยวข้องและส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนอ ราคา/ผู้รับจ้าง”	๑.๑ การจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุ ปัญหา/พฤติกรรม ๑) ไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ในเรื่องที่ตรวจสอบพัสดุเป็น กรรมการตรวจสอบพัสดุและ คณะกรรมการตรวจสอบพัสดุ ไม่ได้ตรวจสอบพัสดุจริง หรือ ตรวจสอบไม่ครบถ้วนตาม รายการ/รายละเอียดของ TOR เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อ ผู้รับจ้าง หรือประวิงเวลาเพื่อเรียกรับผลประโยชน์จาก ผู้รับจ้าง ๒) ขาดข้อมูลการรับรอง ตนเองว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนองานในแต่ละครั้งของ เจ้าหน้าที่พัสดุและ คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง		✓	
	๒.๒ การใช้รถราชการ ๑) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกำกับ ดูแลการใช้รถราชการให้ เป็นไปตามระเบียบและมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ๒) หน่วยงานจัดทำรายงานสรุปผลการ ตรวจสอบระยะทางและ สถานที่ขอใช้รถราชการ ประจำเดือน และรายงานผู้บริหาร	๑) การใช้รถราชการไม่เป็นไป ตามระเบียบและมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ๒) ขาดการจัดทำรายงาน สรุปผลการ ตรวจสอบ ระยะทางและสถานที่ขอใช้รถราชการ		✓	

ที่	มาตรการป้องกัน การทุจริต	โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
	๓. รับซื้อโรงเรียน วินิจฉัย ซื้อโรงเรียน การทุจริต เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และ การบริหารพัสดุการใช้ราชการ ผลประโยชน์ ทับซ้อนและการรับสินบน รวมทั้งติดตามประเมินผล การดำเนินการ ต่อซื้อ โรงเรียน ให้เป็นที่ยุติตาม ระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน กฎหมาย/ ระเบียบ/ มาตรการที่เกี่ยวข้อง ๔. ติดตามประเมินผล การดำเนินการตาม มาตรการป้องกันการ ทุจริต สำนักงาน กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร			✓	

ตารางที่ ๖ ให้รายงานสถานะของการเฝ้าระวังการทุจริตตามแผนบริหารความเสี่ยงในตารางที่ ๕ ว่าอยู่ในสถานะความเสี่ยงระดับใด เพื่อพิจารณาทำกิจกรรมเพิ่มเติม กรณีอยู่ในข่ายที่ยัง แก้ไขไม่ได้

สถานะสีเขียว : ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สถานะสีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ ตามมาตรการ / นโยบาย / โครงการ / กิจกรรมที่เตรียมไว้แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรง < ๓

สถานะสีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ควรมีมาตรการ / นโยบาย / โครงการ / กิจกรรม เพิ่มขึ้นแผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลงระดับความรุนแรง > ๓

